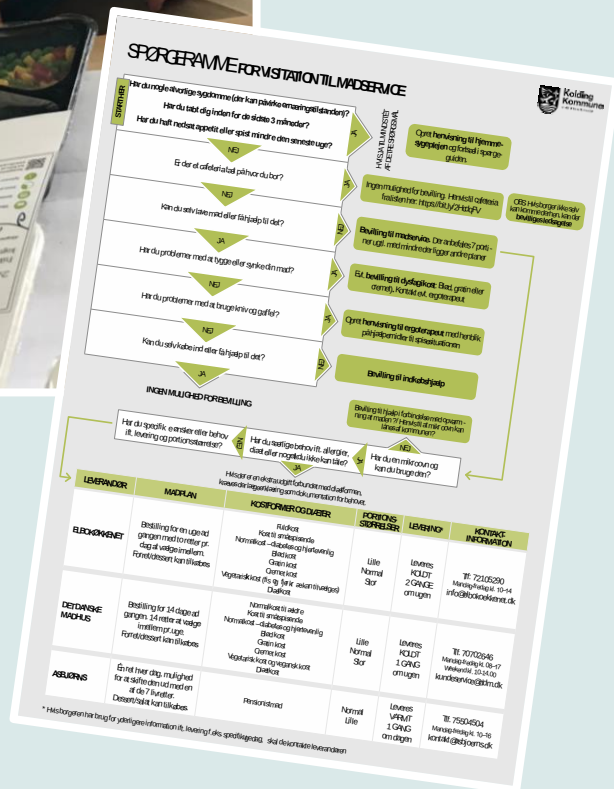

VISITATION OG ERNÆRING

EN SPØRGEGUIDE TIL VISITERING AF AUGUST, 2020 MADSERVICE

EN DEL AF PROJEKTET: FRISTELSER I ØJENHØJDE

Middelfart
KOMMUNE

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet

Fredericia
Kommune

Haderslev

- : Erhvervsakademi og
- : Professionshøjskole

Elbokøkkenet

PUBLIC INTELLIGENCE

EN SPØRGEGUIDE TIL VISITERING AF MADSERVICE

Spørgeguiden til visitering af madservice er et værktøj til de kommunale visitatorer, der visiterer borgere til madservice.

I det følgende kan du læse om selve spørgeguiden, og hvad kommunerne skal være opmærksomme på, for at sikre at en borger med behov for madservice visiteres til den kost og ernæring, som de har brug for.

Spørgeguiden er udviklet og afprøvet sammen med visitationen i Kolding kommune og Elbokøkkenet, i forbindelse med projektet "Fristelser i øjenhøjde". Derudover er den blevet testet i flere kommuner og tilrettet i perioden juni 2019 til januar 2020.

Spørgeguiden skal ses som et ud af flere initiativer der kan sættes i værk for at sikre at ernæringstruede borgere får den kost og ernæring, som de har behov for.

INDHOLD

SIDE
4

PROBLEM

SIDE
5

VÆRDI

SIDE
6

HVEM KAN BRUGE SPØRGEGUIDEN?

SIDE
12

**DETALJERING AF
SPØRGEGUIDEN**

SIDE
10

IMPLEMENTERING

SIDE
11

BILAG

Hvilket
problem
står vi
med?

HVORDAN SIKRES, AT BORGERE VISITERES TIL DEN KOST OG ERNÆRING, SOM DE HAR BEHOV FOR?

Når borgere kontakter kommunen for at blive visiteret til madservice, er erfaringen, at de spørgsmål, der bliver stillet af visitationen, varierer fra medarbejder til medarbejder, og at de ikke altid afdækker borgerens behov i forhold til fx kostform eller diæt. Erfaringen er, at det ud over manglende ernæringsfokus ofte skyldes manglende viden. En ny visitorator fortæller bl.a.:

"Ofte tør jeg ikke spørge ind til en borger, fordi jeg er bange for, at de så spørger om noget, jeg ikke kan svare på".

- Visitorator

Dertil kommer, at procedurerne på tværs af visitorator, hjemmepleje, sygepleje og eventuelle diætister og ergoterapeuter ofte er uklare og ikke fast definerede arbejdsgange. Det betyder fx, at når man som visitorator først har godkendt en borger til madservice, så har mange en formodning om, at det er hjemmeplejen eller leverandøren, der tager over og taler med borgeren, om der er behov for en særlig diæt, kostform eller andet. En anden visitorator fortæller:

"Det er mig, der vurderer, om en borger er berettiget til madservice. Hvis de er det, så går jeg ud fra at de ude i plejen, der jo er tæt på borger, eller at borger selv sammen med leverandøren så finder ud af, om der er brug for en særlig diæt eller kostform"

- Visitorator

Det sker dog ikke altid, at man i plejen har den dialog med borger. De ser det ikke automatisk som deres opgave og har heller ikke altid den viden, som skal til. Heller ikke leverandørerne ser det som deres opgave, og de har heller ikke den viden om borgerne, der skal til for at lave en kvalificeret vurdering. Konsekvensen er, at der i mange tilfælde ikke tages systematisk stilling til borgerens eventuelle behov for ernæringscreening, diæt eller kostformer.

"(...) der mangler at blive optimeret på det område, for der er bare blevet leveret mad, og der har ikke været fokus på det ernæringsmæssige og konsistensmæssige behov"

- Medarbejder (kilde: Suveræne citater)

Behovsafdækningen ved visitering kommer i mange tilfælde til at handle om: Madservice vs ikke madservice og herefter valg af leverandør ud fra valgkriterier som: Hvor mange gange om ugen, der leveres mad, og om maden bliver leveret kold eller varm. Dette er kriterier, som ikke primært handler om at sikre den rigtige kost og ernæring, men mere handler om praktik.

"Så folk vælger lidt ud fra, at den ene leverer to gange om ugen og den anden én gang. Det er det, der er i spil, for vil man have mange bakker stående i sit køleskab eller få?"

- Medarbejder (kilde: Suveræne citater)

Et af argumenterne for denne form for vejledning begrundes flere steder med, at visitatorerne ikke må fremhæve en leverandør frem for en anden.

VÆRDI

› BORGERE MED BEHOV FOR MADSERVICE FÅR DEN KOST OG ERNÆRING DE HAR BRUG FOR

Spørgeguiden understøtter en ensartet og faglig dialog med borgerne om kost og ernæring

› HJÆLPER VISITATØRER TIL AT FASTHOLDE ERNÆRINGSFOKUS

› HJÆLPER VISITATORER TIL AT AFDÆKKE ERNÆRINGSMÆSSIGE BEHOV UD OVER BEHOVET FOR MADSERVICE

› GIVER VISITATORER ET SAMLET OVERBLIK OVER LEVERANDØRER, KOSTFORMER OG DIÆTER

› HJÆLPER KOMMUNEN MED AT SYTEMATISERE ARBEJDSGANGE OMKRING ERNÆRING

MEDARBEJDERE

"Det giver helt sikkert mere fokus på ernæringsdelen, og nu er det os i kommunen, der vurderer hvilken diæt eller kostform og ikke leverandøren"
- Medarbejder

"Vi har tilpasset spørgeguiden, så den passer til vores leverandører og de arbejdsgange, vi har her i kommunen. Den giver et rigtig godt overblik"

"Det har givet en snak om, hvordan det er vi gør"
- Visitator

"Det er jo meget det, vi gør i forvejen, men den hjælper lige med til at huske os på, hvad det er, vi skal spørge om - og så er den god til de nye medarbejdere"
- Visitator

BORGERE

Mange borgere har ernæringsmæssige udfordringer eller udfordringer med dysfagi (tygge- og/eller synkeproblemer). Valg af den rigtige kostform eller diæt fra starten, kan være med til at forebygge et utilsigtet vægttab og/eller at borgeren får maden i den gale hals.

- Tovholder, Elbokøkkenet

ORGANISATION

FAKTA: Op til 50%, der modtager hjemmepleje, er undervægtige (Socialstyrelsen, 2016) og Sundhedsstyrelsen anbefaler, at der foretages en vurdering af alle borgeres ernæringstilstand ved visitation til madservice (Sundhedsstyrelsen, 2017).

Når ernæringstruede borgere får den kost og ernæring, de har brug for, øges livskvaliteten betydeligt, og de får færre sygedage og færre hospitalsindlæggelser (sundhedsstyrelsen 2007)

Spørgeguiden er ét blandt flere værktøjer, der kan være med til at understøtte en systematisk vurdering af borgeres ernæringstilstand allerede fra visitationen.

- Leder,

SPØRGEGUIDEN

SPØRGEGUIDEN Hvad kan den, og hvem kan bruge den?

SPØRGEGUIDE TIL VISITERING AF MADSERVICE

Spørgeguiden kan anvendes af visitatorer i alle kommuner og især som inspiration i de kommuner, der ikke på forhånd har et ernæringsfagligt team eller andre tilsvarende procedurer, som understøtter den ernæringsfaglige indsats allerede i visiteringen til madservice.

Værktøjet hjælper til en systematisk og ensartet afdækning af en borgers behov for madservice eller andre tilbud samt eventuelle yderligere behov for faglig ernæringsudredning.

Spørgeguiden giver også et samlet overblik over kommunens madleverandører og de kostformer og diæter, som de hver i sær tilbyder.

Alle kan bruge den!

Spørgeguiden kan bruges af alle visitatorer i alle kommuner for at styrke den faglige dialog som visitatorerne har med borgerne allerede ved indgangen til madservice. Spørgeguiden består grundlæggende af 3 dele:

1

BESLUTNINGSDIAGRAM

Første del af spørgeguiden er udformet som et beslutningsdiagram. Det betyder, at der er beskrevet en række betingelser, som afgør om borger er berettiget til madservice eller ej, og om der er brug for at fagpersoner kommer ind over for at foretage en faglig kvalificeret vurdering af borgerens behov for fx. dysfagidiæt.

Spørgeguiden er sat op grafisk for at skabe et lettilgængeligt overblik over en kompleks beslutningsproces, som indeholder mange delelementer.

2

KOMMUNENS MADLEVERANDØRER

Anden del af spørgeguiden er et overblik over den enkelte kommunes madleverandører, leveringsformer og kontaktdata. Her er alle kommunens godkendte madleverandører nævnt. Det samlede leverandøroverblik sikrer, at dialogen ikke bliver konkurrenceforvridende og giver samtidigt det overblik, der skal til for at sikre en fagligt objektiv dialog omkring borgers individuelle behov og hvilken leverandør, der bedst matcher det.

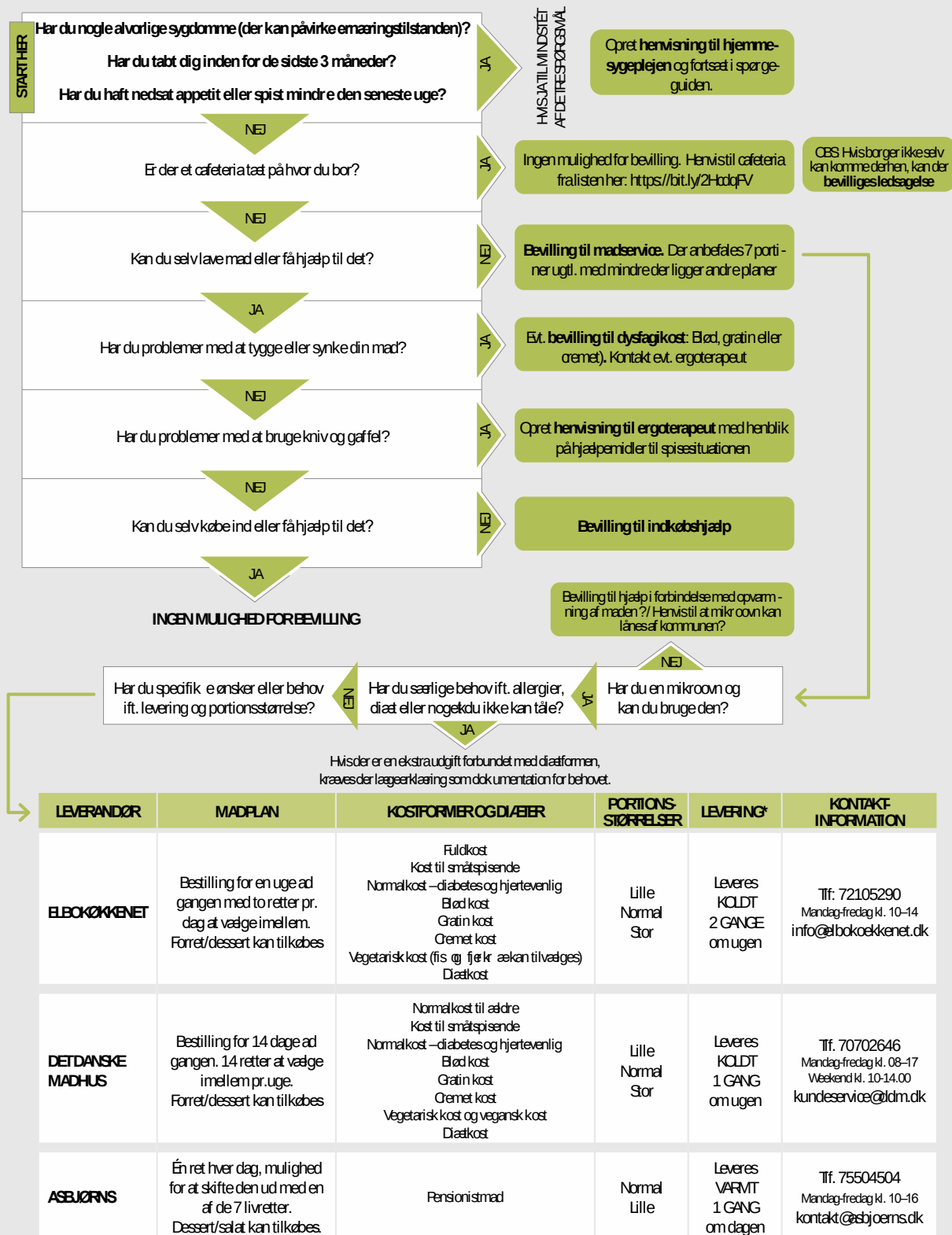
3

DIÆTER OG KOSTFORMER

Tredje del af spørgeguiden informerer, om de enkelte leverandørers kostformer og diæter og. Denne del er vigtig, fordi den er med til at sikre både viden og stillingtagen til de mange muligheder for kostformer og diæter, som de enkelte leverandører leverer.

LØSNINGEN

SPØRGERAMME FOR VILDTATION TIL MADSERVICE

* Hvis borgeren har brug for yderligere information ift. levering f.eks. specifik ugedag, skal de kontakte leverandøren

IMPLEMENTER

DE GODE RÅD

Hvordan I kan
implementere
spørgeguiden

Her er nogle gode råd til, hvad I kan gøre, når I vil implementere spørgeguiden i jeres praksis.

1

TILPASNING

Spørgeguiden er ikke et statisk værktøj, men et værktøj som skal tilpasses den enkelte kommunes beslutningsprocedurer, arbejdsgange og tilbud. Hver kommune er forskellig, og derfor er der også behov for tilpasning af spørgeguiden.

Tilpasningerne vil ofte handle om godkendte leverandører, der sjældent er de samme. Dertil kommer, at kommunerne har forskellige procedurer i forhold til, om en borger kan tilkendes fx indkøbshjælp, mulighed for at blive hjulpet til fællesspisning eller andet.

2

INDDRAGELSE

Spørgeguiden lægger op til en fagligt kvalificeret vurdering af borgerens behov, og det kræver nogle gange, at fx ergoterapeut, diætist eller sygeplejen kommer med ind over. Erfaringen er, at det er en god idé – inden spørgeguiden tages i brug i visitationen - at inddrage alle relevante fagligheder til en fælles snak om *"hvordan er det egentligt, vi gør her hos os"*, da der ikke altid er fælles konsensus eller viden omkring det på forhånd. Det kan også være, at der er behov for at lave helt nye procedurer på nogle områder. At alle parter ved hvordan og hvortil, der skal kommunikeres frem og tilbage, og hvem der gør hvad, er afgørende for at tiltaget bliver en succes. Det er også en vigtig sidegevinst ved at arbejde med spørgeguiden.

3

SYNLIGHED

Synlighed er vigtigt. Spørgeguidens grafiske udtryk gør, at den er let at printe, laminere og have liggende ved siden af sig. Så kan den hurtigt tages frem og bruges som reminder til de spørgsmål, som kan stilles, og som et let tilgængeligt overblik over leverandører, kostformer mv.

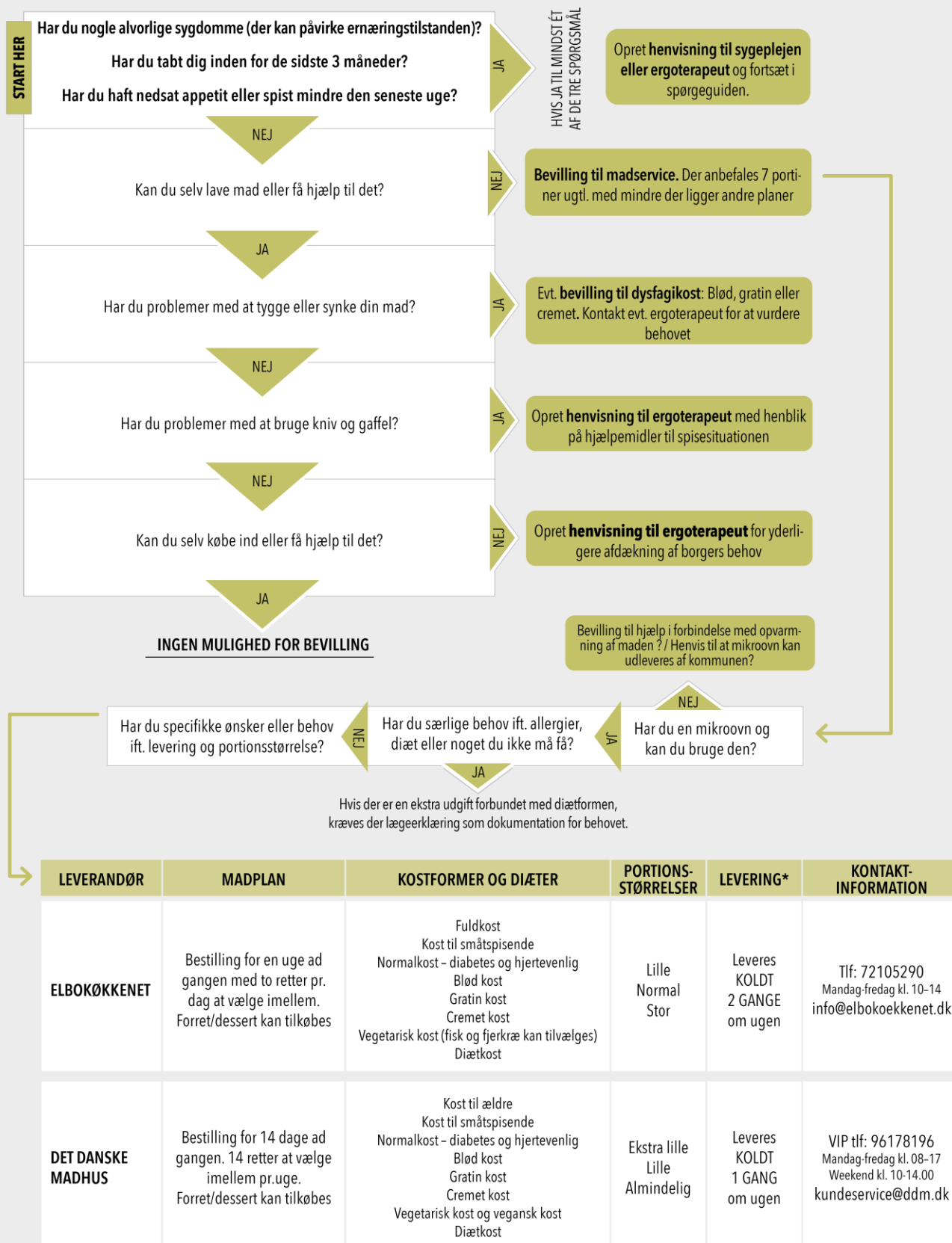
BILAG

I det følgende finder du bilag med eksempler på hhv. en spørgeguide tilpasset en kommune uden diætist og en kommune med diætist.

Eksempel på tilpasset Spørgeguide i kommune uden diætist.

SPØRGERAMME FOR VISITATION TIL MADSERVICE

* Hvis borgeren har brug for yderligere information ift. levering f.eks. specifik ugedag, skal de kontakte leverandøren

Eksempel på tilpasset spørgeguide i kommune med diætist.

SPØRGERAMME FOR VISITATION TIL MADSERVICE

LEVERANDØR	MADPLAN	KOSTFORMER OG DIÆTER	PORTIONS-STØRRELSER	LEVERING*	KONTAKT-INFORMATION
DET DANSKE MADHUS	Bestilling for 14 dage ad gangen. 14 retter at vælge imellem pr. uge. Forret/dessert kan tilkøbes	Normalkost til ældre diabetesvenlig (normal portions str.) Kost til småtspisende (ekstra lille/std. og normal portions str.) Blød kost (ekstra lille/std. og normal portions str.) Gratin kost + Cremet kost (ekstra lille portions str.) Diætkost (eks. ved ernæringstruende allergier) (portions str. ????)	Ekstra lille Lille Normal	Leveres KOLDT 1 GANG om ugen	Tlf. 70702646 Mandag-fredag kl. 08-17 Weekend kl. 10-14.00 kundeservice@ddm.dk
FRITVALGS ORDNINGEN	Her kan stå information om, hvordan det fungerer	?	?	?	?

* Hvis borgeren har brug for yderligere information ift. levering f.eks. specifik ugedag, skal de kontakte leverandøren

Fristelser i øjenhøjde er et projektsamarbejde mellem Elbo-Køkkenet, Middelfart Kommune, Kolding Kommune, Fredericia Kommune, Haderslev Kommune, University College Lillebælt og Public Intelligence.

Projektets formål er:

At forbedre den enkelte borgers ernæringstilstand ved at udvikle og tilbyde nye måltidsløsninger, som giver borgeren lyst til og mulighed for at spise mere.

Projektet er støttet af Sundheds- og Ældreministeriets pulje, der er målrettet bedre mad til ældre i eget hjem.

Projektstart: september 2017

Projektslut: juni 2020

Elbo-Køkkenet

Heidi Schmøtz

Køkkenleder

Tlf. 72 10 52 90

info@elbokoekkenet.dk

Middelfart Kommune

Ole Qvortrup Larsen

Udviklingskonsulent

Tlf. 8888 4677

ole.qvortruplarsen@middelfart.dk